

— Εἶνε ἀληθές, Μεγαλειοτάτη... ὅπως ὁ βασιλεὺς Κάρολος ἐγκατελείφθη ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες ὤφειλον εἰς αὐτὸν περισσotέραν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν!...

Ἡ Ἰσαβέλλα ἠρυθρίασεν.

Ἐφαίνετο λίαν τετραγαγμένη, ὥς μέλλουσα ν' ἀντιμετωπίσῃ ψυχρὸν καὶ τολμηρὸν ἀνταγωνιστὴν, οὗτινος ἡ αὐστηρὰ φωνὴ ἐφαίνετο ὁμοία τῇ ἐαυτοῦ συνειδήσει.

— Ἄς ἀφήσωμεν αὐτά, κύριε, εἶπεν ἐπὶ τέλους ἡ βασίλισσα. Δὲν εἶνε κατάλληλος ἡ στιγμή, ὅπως συζητήσωμεν περὶ τοσοῦτω σπουδαίων ὑποθέσεων... Κύριε Ὀλιβιέρε, ἐσώσετε τὴν ζωὴν μου, καὶ ἔχω καθήκον νὰ εὐγνωμονῶ διὰ τοῦτο. Λοιπὸν ὁ στρατάρχης συνιστᾷ σῶμά τι ἐξ ἐκατὸν ἀνδρῶν, οἵτινες θὰ θεωρῶνται ἀποκλειστικῶς ὡς σωματοφύλακές μου· θέλετε νὰ διορισθῇτε διοικητὴς τοῦ σώματος τούτου;

— Φεῦ! Μεγαλειοτάτη, εἶπεν ὁ Ὀλιβιέρης, τὸ ξιφὸς μου δὲν ἀνήκει εἰς ἐμέ.

— Πῶς;

— Ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα μου.

— Ἀλλὰ μ' εἶπετε, νομίζω, ὅτι ὁ πατήρ σας ἀπέθανεν ἢ μᾶλλον ἐδόλοφονήθη...

— Εἶνε ἀληθές, Μεγαλειοτάτη... ἀλλ' ὥρκισθην νὰ ἐκδικηθῶ τὸν θάνατόν του διὰ τοῦ ξίφους τούτου.

— Καὶ δὲν ἀπαιτεῖτε λοιπὸν τίποτε ἀπὸ ἐμέ;

— Τίποτε, Μεγαλειοτάτη.

— Οὔτε τὴν φιλίαν μου; προσέθηκεν ἡ Ἰσαβέλλα, προσηλούσα ἐπὶ τοῦ νέου βλέμμα πυρέσσον ἐξ ἔρωτος.

— Ἄ! ὅσω δι' αὐτήν, μάλιστα, Μεγαλειοτάτη μου!

Καὶ ἔφερε μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὰ χεῖλη τοῦ τὴν χεῖρα, τὴν ὁποίαν ἔτεινεν αὐτῇ ἡ βασίλισσα.

— Οὕτω λοιπὸν, εἶπεν ἡ Ἰσαβέλλα, δὲν εἴσθε ὑπὲρ τῶν ἰδεῶν τοῦ λαοῦ τῶν Παρισίων, ὅστις προφέρει τὸ ὄνομά μου μετὰ μίσους καὶ ἀποστροφῆς, ὅστις μὲ ἀποκαλεῖ ξένη!... καὶ ὁ ὅποιος ἀδίκως καὶ ἀνοήτως μὲ θεωρεῖ ὡς πρόξενον τῆς ἀσθενείας τοῦ βασιλέως!... Ὡ! σεῖς βεβαίως δὲν ὁμοιάζετε μὲ τὰ κτήνη ταῦτα!

— Μεγαλειοτάτη, δὲν γνωρίζω διὰ τοὺς βασιλεῖς εἰμὶ ἕνα μόνον δικαστὴν, τὸν Θεόν!

— Εὐχαριστῶ, Ὀλιβιέρε. Ἀλλ' ὑμεῖς, ὅστις ἔχετε εὐγενῆ τὴν καρδίαν, πιστεύω ὅτι θὰ ἐπιστεύσατε τὰς ἀφίμους συκοφαντίας, τὰς ὁποίας οἱ ἐχθροί μου ἐκτόξεύουσιν κατ' ἐμοῦ!... Εἶνε τόσῳ εὐκολὸν νὰ κηλιδώσῃ τις τὸ ὄνομα μιᾶς γυναικὸς καὶ πρὸ πάντων βασιλίσσης!... ἀφοῦ δὲν γνωρίζετε, οὐδὲ δύναται νὰ μάθῃ τί συμβαίνει εἰς τὰ ἀνάκτορα!... Μεταξὺ λαοῦ καὶ βασιλέων ἐγείρεται παχὺ μεσότοιχον, ἀποτελούμενον ἐκ πριγκήπων, ὑπουργῶν, αὐλικῶν, εὐνοουμένων, θεραπόντων!... Μήπως καὶ ἡμεῖς εἰμεθα ἐλεύθεροι; Πέριξ ἡμῶν, Ὀλιβιέρε, πνέει ὁ δόλος, ἡ προδοσία, ἡ αἰσχροτήτης!... Καὶ ἐν τούτοις ὅλοι μᾶς καταρῶνται!... οὐδεὶς εὐρίσκεται νὰ μας παρηγορήσῃ!...

Ἡ Ἰσαβέλλα ἐπρόφερε τὰς λέξεις ταύτας μετὰ τόνου τοσοῦτον εἰλικρινοῦς, ὥστε

καὶ ὁ ἐμπειρότερος τῶν ἀνθρώπων ἐδύνάτο ν' ἀπατηθῇ.

— Ταῦτα πάντα προέρχονται, Μεγαλειοτάτη, ὑπέλαβε θλιβερῶς ὁ Ὀλιβιέρης, διότι ὁ λαὸς τῶν Παρισίων ἢ μᾶλλον ὁλόκληρος ἡ Γαλλία πάσχει δεινῶς!

— Λοιπὸν πταίω ἐγὼ εἰς τοῦτο; ἀνέκραζεν ἀγερῶχος ἡ Ἰσαβέλλα. Σύζυγος οὐσα ἐνὸς παρᾶφρονος, περιυβριζομένη καὶ συκοφαντούμενη, οὐδέποτε ἀπέκτησα ἕνα φίλον πιστόν... ἕνα εἰλικρινὴ σύμβουλον... ὄχι! οὐδέποτε!... Ἄ! ναί! ἐψεύσθην! προσέθηκε μετὰ μειδιάματος εἰρωνικοῦ, ἔχω τὸν Δ' Ἀρμανιάκ... τὸν αἰμοχαρῆ στρατάρχην... ἔχω τὸν Ζιὰκ καὶ Γραβίλλην, αὐτοὺς τοὺς ἀσώτους καὶ ἐκδεδιητημένους νέους, οἵτινες καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν θὰ ἠρνοῦντο, καὶ αὐτὰς τὰς ἀγίας εἰκόνας θὰ ἐπυρόπολουν, ὅπως διέλθωσιν, ἔστω καὶ μίαν νύκτα, μετὰ τινος ἀσελγοῦς γυναικὸς... καὶ τέλος ἔχω τὸν Δουσατέλλον, τὸν μισητώτερον πάντων, ὅστις οὐδ' ἐννοεῖ, οὐδ' ἀκούει τι... Τοιοῦτους ἔχω ὑπουργούς!... τοιοῦτους ἔχω συμβούλους!

Καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἑδρας τῆς, μὴ δυναμένη ἐκ τῆς ὀργῆς νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας τῆς.

Ὁ Ὀλιβιέρης ἐσιώπα καὶ ἐθεώρει αὐτὴν ἐκπληκτός.

— Ἰδοὺ λοιπὸν, ἐπανέλαβε περιλύπως ἡ Ἰσαβέλλα, ὅτι εἰμαι μία δυστυχὴς γυνή!...

— Πλὴν, Μεγαλειοτάτη, ὑπέλαβεν ὁ Ὀλιβιέρης μετὰ συστολῆς, δὲν δύνασθε διὰ μιᾶς λέξεως, δι' ἐνὸς νεύματος ν' ἀποβάλλετε τοὺς ἀθλίους αὐτούς, οἱ ὅποιοι σὰς προξενοῦσι τοσαῦτα κακά;...

— Ἀδύνατον!... ἔχουσι τὰ πάντα εἰς τὰς χεῖράς των! Τὸν στρατόν, ὅπως καταλάβωσι τὰ φρούρια, καὶ τὰ χρήματα, ὅπως ἀγοράσωσι τὰς συνειδήσεις!... Ἄ! ἔχετε δίκαιον, Ὀλιβιέρε, ἀρνούμενος νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου!...

Καὶ ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς τῆς, ἀναμένουσα μετ' ἀγωνίας τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λόγων τῆς καὶ τῶν πράξεών τῆς.

Σ. Τ.

Ἐπεται συνέχεια.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Διήγημα κατὰ παράδοσιν.

— Κωστάκη! ἀκουσες; Κωστάκη τὸν ἐβγελαν!

— Κωστάκη!

— Ναί, Κωστάκη, Κωσταντῇ...

— Καὶ τί ἡμέρα! ὅλο τὸ χωρὶο γιορτάζει...

Ὁ γέρω-Διαμαντῆς εἶπε μετὰ τοσοῦτου θαυμασμοῦ τὰς τελευταίας του λέξεις, ὥς νὰ ἔλεγεν ὅτι ἐώρταζεν ὁλόκληρον τὸ Ἔθνος. Δὲν εἶχεν ἀδικον ὅμως· τῷ ὄντι, ὁλόκληρον τὸ χωριὸν ἐώρταζε τὴν βάπτισιν τοῦ Κωστάκη. Ὅλοι οἱ οἰκίσκοι ἀπ' ἡστραπτον ἐκ καθαριότητος, ὥς κατὰ τὰς

ἡμέρας τοῦ Πάσχα· αἱ χωρικαὶ εἶχον ἐνδυθῇ τὰς καλλιτέρας ἐνδυμασίας των, οἱ λεβέντες τὰς λευκωτέρας φουστανέλλας των, οἱ γέροντες, ὅπως ἱερώτερον χαρακτηρὰ δώσωσιν εἰς τὴν ἑορτήν, τὰ μαυρισμένα ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν μαχῶν καὶ διάτρυτα ὑπὸ τῶν σφαιρῶν μείγταρογέλεκα. Ὁ μικρὸς ναῖσκος τῆς Παναγίας, ὁ μόνος εἰς τὸ χωριόν, τοῦ ὁποίου οἱ μαυρισμένοι καὶ μηκυτιῶντες τοῖχοι ἀπέδιδον σοβαρότητα σύμφωνον πρὸς τὴν ἑορτήν, ἐμοσχοδόλει ἐκ τοῦ λιθωντοῦ καὶ ἔλαμπεν ἐκ τῶν κηρίων. Ἐξω πλατεῖα κιτρίνη ζώνη ἐκ κηροῦ, προερχομένη ἐκ προσφορᾶς γέροντος χωρικοῦ εὐχρηθέντος, ὥς ὁ Σαμουήλ, νὰ τὸν ἀφήσῃ ὁ Χάρος ἵνα ἴδῃ τὴν βάπτισιν τοῦ Κωστάκη, περιέζωνεν αὐτόν, ἐπὶ δὲ τοῦ πλακοστρώτου ἐδάφους καὶ τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους, ἀνωθεν τῶν στασιδίων, ἐστρώννυντο κλαδοὶ μύρτου διανθεῖς, εὐωδιάζοντες. Εἰς τὸ μέσον τοῦ ναῖσκου ἵστατο ὀρειχαλκίνη κολυμβήθρα καὶ παρ' αὐτὴν ὁ κύρ Γιώργης Βασιλόπουλος, πάρεδρος τοῦ χωρίου, μὲ τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα, ὥς στήλη τοῦ ναοῦ, μετὰ τὴν ξανθὴν του κόμην, ἀτάκτως, ὥς δέσμην λινοθύλων, πίπτουσιν ἐπὶ τοῦ ἀπεψιλομένου μετώπου του· πλησίον ἵστατο ὁ ἱερεὺς μετὰ τοῦ βοηθοῦ του, ὁ ψάλτης καὶ ἡ μαῖα κρατοῦσα εἰς χεῖράς τῆς τὸν μικρόν.

Τὸν λοιπὸν τοῦ ναῖσκου χώρον κατεῖχον οἱ χωρικοὶ μὲ καρδίαν πάλλουςαν ὑπὸ συγκινήσεως, εἰς δὲ τὸν γυναικωνίτην ἐστοιβάζοντο αἱ χωρικαὶ, προσκολλῶσαι εἰς τὸ δικτυωτὸν σπινθηροβολοῦντας ὑπὸ χαρᾶς ὀφθαλμούς. Ἡ φιλοπατρία τῶν πτωχῶν χωρικῶν εἶχε τοσοῦτον ὑψωθῇ κατὰ τὴν ὥραν, ἐκεῖνην, ὥστε ἐν τὰ αἰσθήματα ἀνεφλέγοντο ὅπως ἡ πυρῖτις, ὁ ναῖσκος θὰ ἀνετινάζετο εἰς τὸν οὐρανόν, ὥς ὁ ναῖσκος τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς μετὰ τοῦ Σαμουήλ. Καὶ ὅτε ὁ ἱερεὺς ἔδωκε τὸ ὄνομα γεγонуῖα τῇ φωνῇ εἰς τὸν νεοφώτιστον, τὰ δάκρυα ἔρρευσαν ἀφθόνως ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀγνώτερος φόρος τοῦ αἵματος, χυνόμενος εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας. Τὸ γὰρ μᾶς ζῆση ἀνῆρχετο μέχρι τρίτου οὐρανοῦ, οἱ δὲ ἔξω τοῦ ναῖσκου γέροντες, ἤρπασαν τὰ ἐπὶ τούτου γεμισμένα καρυοφύλλα των, ἐκεῖνα μὲ τῶν ὁποίων τὸ εὐστοχον πῦρ ἐδίωξαν τὸν ἐχθρόν τοῦ χωρίου των καὶ τὰ ἐκένωσαν πρώτην ἡδη φορὰν χαρμωσύνως, στρεφόμενοι κατὰ διαφόρους διεθυνσεις πρὸς τὰ χωρία Σκληροῦ, Μαρκόπουλον, Ἰμάμ-Τσαούση καὶ πρὸ πάντων τὴν Γαστούνην, ἀλλαλαζόντες ὥς εἰ ἔλεγον πρὸς αὐτά:

— Ἐχομε κ' ἐμεῖς τὸν ἀνθρωπό μας.

*

Καθ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ σχεδὸν καθ' ὅλην τὴν ἐβδομάδα ἡ Παληόπολις ἦτο ἀνάστατος. Ὁ οἶνος ἔρρεεν ἀφθονος ἀπὸ τὰ βαρέλια, ἀρνία ἐψήνοντο εἰς ὅλας τὰς αὐλὰς, αἱ γυναῖκες ἐχόρευον ἀδιακόπως εἰς τ' ἀλώνια, τραγούδια κλέφτικα θλιβερά· ἀλλ' ἀνδρική καὶ ἐνδοξου τοῦ χωρίου ἐποχῆς, ἀντήχουν καὶ πυροβολισμοὶ βαρύνοντο ἐπιπτον ἀνὰ λεπτόν.

Πάντες οἱ χωρικοὶ ἀνέφερον τὸ ὄνομα τοῦ νεοφωτίστου μὲ λαχταρᾶν, ὡς ὁμιλεῖ ὁ πτωχὸς διὰ τὸ πολυτιμώτερόν του πράγμα:

— 'Εβίβα· ἔς τὴν ὑγείᾳ τοῦ Κωστάκη μας· ἔλεγον συγκρούοντες τὰ ποτήρια.

— 'Σ τὴν ὑγείᾳ του, νὰ μᾶς ζήσῃ!

— Καὶ ἔς τὴν πόλιν νὰ δώσῃ ὁ Θεός!

Καὶ ἔστρεφον σπινθηροβολοῦντας ὀφθαλμούς πρὸς τὴν πλησίον Γαστούνην, ἀτενίζοντες αὐτήν, ὡς πρᾶγμα ἐπιθυμητὸν ἀλλ' ἀπηγορευμένον.

Ἡ Παληόπολις, ὀλίγον πρὸς τ' ἀριστερὰ τοῦ Πηνειοῦ κειμένη, εἶνε ἡ ἀρχαία καὶ ἐνδοξὸς Πισᾶτις. Τοῦ Οἰνομάου τὰ βασίλεια, τῆς Ἱπποδαμείας, τοῦ Πέλοπος καὶ τοῦ Μυρτίλου οἱ ὑψηλοὶ τύμβοι ἀπαρτίζουν τοὺς λοφίσκους αὐτῆς, αἱ ὑπόγειοι σύριγγες διὰ τῶν ὁποίων ἀπὸ τοῦ σταδίου οἱ ἡττώμενοι ἐξήρχοντο εἰς τὸν ποταμόν, ὠδηγοῦσι τοὺς κατοίκους τῆς πρὸς ζήτησιν θησαυροῦ. . . Πάντα ταῦτα συγκεχυμένως ἔχουν φθάσῃ μέχρι τῶν χωρικῶν, ὅπως γνωρίζει τις ὅτι κατὰγεται ἀπὸ ἐνδόξου οἰκογενείας τῆς ὁποίας ὁμῶς ἀγνοεῖ τὰς πράξεις αἵτινες τὴν ἔκαμαν τοιαύτην. Ἡξεύρουσιν ὁμῶς πολὺ καλὰ ὅτι τὰ περίεξ χωρία καὶ ἡ Γαστούνη αὐτὴ ἦτο ἰδική των, ὅτι αἱ γαῖαι των μέχρι ἐκεῖ ἐξετείνοντο καὶ γνωρίζουν τὸν πλοῦτον τὸν ὅποιον ἄλλοτε ἄγριος Κοτζάμπασης τοὺς ἤρπασε μὲ τὴν πᾶλιν του. Ἐπεθύμουν διακαῶς νὰ διεκδικήσουν τὰ δίκαιά των, νὰ πάρουν πίσω τὸ ἰδικόν των, ἀλλ' ἐννόουν ἑαυτοὺς μικροὺς, ἐλαχίστους, πρὸς τοὺς πόθους των οἵτινες ἦσαν τόσον μεγάλοι! Εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ πρῶτος αὐτῶν πάρεδρος, ὁ κύρ Ἀντώνης Δημόπουλος κᾶτι ἠθέλησε νὰ ἐνεργήσῃ, κᾶτι νὰ κάμῃ, ἀλλ' ἴσα ἴσα αὐτὸ τὸν κατέστρεψε. Διὰ νὰ ἔχῃ αὐτὴν τὴν μεγάλην πετρίδα εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο ἀφωσιωμένος, ὡς ἀσκητῆς εἰς τὴν θρησκείαν του, δὲν προσεῖχεν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν καὶ οἱ χωρικοὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ φύγῃ διὰ νυκτὸς ἐκεῖθεν.

Ταχέως ὁμῶς διὰ τοῦτο μετενόησαν χωρίον δίχως πάρεδρον εἶνε οἰκία δίχως οἰκοκυρὰν· ὡς καὶ αὐτὴ οὕτω καὶ ἐκεῖνο εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ τυχόντος. Τὰ διερχόμενα στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα, μὴ εὐρίσκοντα πάρεδρον νὰ τὰ τοποθετήσῃ, ἐπήγαινον ὅπου αὐτὰ ἤθελον, ἐφόνευον τοῦ ἐνὸς τὴν ὀρνίθα, ἐκλεπτον τοῦ ἄλλου τὸ πρόβατον, ἤρπαζον καὶ μετεχειρίζοντο ἀντὶ καυσοξύλων τοῦ τρίτου τὸ ἀλέτρι καὶ ἀπῆρχοντο τέλος, ἀφοῦ ἔδερον δεκάδα χωρικῶν. Οἱ λησταὶ καὶ οἱ ζωοκλέπται ἐξήσκουν τὸ ἐπάγγελμά των ἀνενοχλήτως διότι δὲν ἦτο ὁ πάρεδρος νὰ τεθῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν παλληκαριῶν τοῦ χωρίου καὶ νὰ τοὺς ἀποδιώξῃ. Ἀπὸ τὸν εἰσπράκτορα ἐπιέζοντο· οἱ περίεξ γείτονες κατέστρεφον τὰ κτήματά των ἐκ φθόνου, τόσα δὲ ἄλλα ὑπέφερον οἱ χωρικοί, ὥστε μετ' ὀλίγον ἤρχισαν νὰ σκέπτονται πρὸς ἀντικατάστασιν του.

— Δὲν εἶνε ζωὴ αὕτη!

— Ἐπειτα εἶνε καὶ ἡ τροπὴ ἔς τὸ χωριό!

— Βέβαια· χωριὸ δίχως πάρεδρον!

— Μωρὲ πάρεδρον κ' ἔς εἶν' κ' ἀπόξυλο!

Οὕτως ἔλεγον οἱ χωρικοὶ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ εἰς τῶν ὕπνον των ἀκόμη μέχρ' οὐ εὗρον τὸν πάρεδρον καὶ μάλιστα καθὼς τὸν ἤθελον. Οὐχὶ ἀπὸ ξύλον βεβαίως, ἀλλ' ἄνθρωπον μὲ σῶμα καὶ ὅσα προκειμένου περὶ τοῦ συμφέροντός του καὶ μόνον ἐδείκνυν ἰδιότητα καὶ ἰδιοσυγκρασίαν ξύλου ὁσάκις τῷ ὀμίλῳ περὶ τῆς μεγάλης πετρίδος.

— Ὁχ! ἀδερφέ· ποῦ 'πᾶν καὶ χάνονται! καλὰ εἴμαστε κ' ἐδῶ· μήπως ἡ Γαστούνη θὰ μᾶς κάμῃ μεγαλειότερο στομάχι; ἐσκέπτετο, ὡς ὁ Μωαμεθανός.

Καὶ ὁσάκις παρουσιάζετο πρὸς αὐτὸν κᾶνεις ἐκ τῶν γερόντων ἐκείνων οἵτινες ἔφερον ἀκόμη ἐντὸς τῶν πνευμόνων των τὰ βόλια ἅτινα ἔλαβον ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ, ἀγωνιζόμενοι πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ χωρίου των, ἐλάμβανε τὸ φέσι ἐνὸς τῶν ἀνθρώπων του καὶ τὸ ἔθετεν ἐπὶ τῆς σεβασμίας ἐκείνης κεφαλῆς, μετὰ προπετειάς, ὡς ὁ ἀσεβὴς χουφτῶναι ἅγια λείψανα.

— Τί ὠραία κουκουβάγια! ἔλεγε γελῶν βλακωδῶς: θεέ μου, τί ὠραία κουκουβάγια! . . .

Οἱ χωρικοὶ δυσηρεστήθησαν κατ' ἀρχὰς διὰ τοῦτο. Τινὲς ἐψιθύριζον ὅτι τοιαύτη μεγάλη πετρίδα δὲν ἦτο διὰ τοιοῦτον πάρεδρον, καθὼς δὲν εἶνε τὸ λευκὸν ἐνδυμα διὰ τὰς χεῖρας τοῦ ἀνθρακῆως οὔτε οἱ μαργαρίται διὰ τοὺς χοίρους. Ἀλλ' ὁ κύρ Γιώργης, ὡς ὁ ἐμπειρὸς ἰατρός θέτει ἐπὶ τοῦ φλεγμαίνοντος μέλους τὰ ψυχρά, πολλῶν ἐξ αὐτῶν ἐφρόντισε νὰ θεραπεύσῃ τὰς ἐπιθυμίας, ὥστε μετ' ὀλίγον ἤρχισαν οὗτοι νὰ ἀρέσκωνται εἰς τοῦ παρέδρου τὸν χαρακτήρα καὶ ἐνίοτε ἤρκουντο νὰ λέγῃ περὶ αὐτοῦ μειδιώντες.

— Μωρὲ μαγλεῖφος ποῦ σοῦ εἶνε!

— Μαλαγὰνὰ σωστή! . . .

Διὰ τοῦτο τότε ἀνευ ἐξαίρεσως ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἐώρτασαν τὴν βάπτισιν τοῦ Κωστάκη. Εὐθὺς μὲ τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ αἱ παλαιαὶ ἐλπίδες ἀνεπτερώθησαν, οἱ πόθοι των ἐξέλαμψαν. Ζηρότεροι, ὡς ὑποβόσκουσα πυρὰ μόλις κυθῇ ἐπ' αὐτῆς ἔλαιον καὶ ὅλων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐστράφησαν πρὸς τὴν Γαστούνην καὶ ὅλων τὰ στόματα ἀνεκραύγασαν μετὰ χαρᾶς, ὡς οἱ Μύριοι τοῦ Ξενοφώντος εἰς τὴν θέαν τῆς θαλάσσης. Ἀ, βέβαια! ὁ Κωστάκης δὲν θὰ ὁμοιάζῃ τοῦ πατρός του· θὰ ἀγαπήσῃ πολὺ τὸ χωρίον, θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν εὐτυχίαν τῶν συγχωρικῶν του! εὐφρὴς καθὼς εἶνε θὰ μάθῃ γράμματα, γράμματα πολλὰ καὶ θὰ κατορθώσῃ ν' ἀποδώσῃ εἰς τὸ χωρίον του τὰ ἀδίκως ἀπ' αὐτοῦ ἀρπαγέντα. Ὁχ! ὁ Κωστάκης δὲν θὰ ὁμοιάσῃ τοῦ πατρός του! . . .

*

Ὁ Κωστάκης ἠῤῥαεν ἐν τούτοις μὲ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς εὐλογίας τῶν χωρικῶν. Τὸν ὠνόμαζον παιδί τοῦ χωρίου καὶ ἦτο τῷ ὄντι τοιοῦτον. Ὅλοι ἄμα τὸ ἐβλεπον εἰς τὸν δρόμον τὸ ἤρπαζον εἰς τὰς ἀγκάλας των, τὸ κατεφίλουν μετ' εὐλαβείας μεγίστης, ὡς αἱ γραταὶ τὰ εἰκονίσματα, ἥπλωνον ἐπὶ τῶν ῥοδαλῶν παρειῶν του μετ' ἀβρότητος, ψαύοντες αὐτὰς ἀκροθιγῶς, ὡς

νεᾶνις τὸ μὴ μου ἄπτου, τρέμοντες μήπως αἱ τυλῶδεις χεῖρές των τὸ κατασυντρίψωσι. Πρῶτον πρῶτον μετὰ τὸ πατέρα καὶ μᾶνα ἔμαθον εἰς αὐτὸ νὰ ψελλίζει τὰς λέξεις: «Πόλι-Γαστούνη» καὶ φέροντες αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καλικοῦτσα, τῷ ἐδείκνυν εἰς τὴν πεδιάδα.

— Νὰ ἡ πόλι, ἡ Γαστούνη· ἔλεγον εἰς αὐτὸ.

Τοῦτο παρετήρει ἐκπληκτον τὸν πρᾶσινον τάπητα τῶν ἀγρῶν, τὰ ὑπόλευκα χωρία, τὸν ἐλικοειδῆ Πηνειὸν ἐπαργυρούμενον ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, τοὺς χλοάζοντας βουνούς τοῦ Χελωνάτα, τὰ τοξοειδῆ βουνὰ τῆς Ζακύνθου ὀπισθεν, καὶ πέραν τὰ καταγάλανα πλάτη τοῦ Ἰονίου Πελάγους. Καὶ ὅτε τὸ παιδίον, ἰλιγγιὸν πρὸ τοῦ τοιοῦτου μαγευτικοῦ θεάματος, ἐβύθιζε τὸ βλέμμα του εἰς τὸ ἀχανὲς καὶ ἔτεινε τὴν μικρὰν του χεῖρα, ὥσπερ ζητοῦν κᾶτι τι νὰ συλλαβῇ, οἱ χωρικοὶ νομίζοντες ὅτι καὶ τοῦτο συνεμερίζετο τοὺς πόθους των, ὅτι καὶ τοῦτο ἐζήτηε ἀπὸ αὐτοῦ τὴν Γαστούνην, ἐγίνοντο ἑξαλλοὶ ὑπὸ χαρᾶς, οἱ πτωχοί, καὶ τὸ ἡτένιζον, ὡς ἀποπλανηθέντες θαλασσοπόροι τὸ πολικὸν ἄστρον.

Ὁ Ἀναστάσης Ῥέλιας, διδάσκαλος τοῦ χωρίου, ἀνέλαβε μετὰ μικρὸν τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ Κωστάκη. Ὁ μισθὸς του ἦτο δέκα γρόσια τὸν μῆνα, ἓνα ζευγος ὀρνίθων, ἓνα καλάθι αὐγάς, ἓνα ψωμί καθάριο καὶ μία βίκα κρασί μαῦρο. Ἦτο τῷ ὄντι ἐλάχιστος ὁ μισθός, ἀναλόγως πρὸς τοὺς κόπους τοῦ διδασκάλου, ἀλλ' οὕτως ἐν εὐσυνειδησίᾳ προσέθετε καὶ τὴν τιμὴν ἣν ἐλάμβανεν ἐκπαιδεύων μέλλοντα πάρεδρον τοῦ χωρίου καὶ τὸν εὐρίσκεν ὑπερογόνον. Διὸ δὲν ἐδίδαξεν εἰς αὐτόν, ὡς εἰς τοὺς ἄλλους μαθητὰς τοῦ χωρίου, τὸν *Γεροστάθην*· οὗτος ἦτο ἀνάξιος τῆς προσοχῆς ἐνὸς μέλλοντος παρέδρου. Ἐδίδαξεν εἰς τὸν Κωστάκην Ἱστορίαν τοῦ Πανταζῆ, Ἀριθμητικὴν τοῦ Λάκωνος, Χρηστομάθειαν, Γραμματικὴν μέχρι τῶν *εἰς μι* καὶ ἔπαυσε τέλος, διότι δὲν εἶχε τι πλεόν. Ἐσκέφθη ἐπὶ τινα καιρὸν ὁ σοφὸς διδάσκαλος, ἔξεσε τὴν κεφαλὴν του, ἠρῆνησεν εἰς τὰς ὁπὰς καὶ τὰ χᾶσματα τοῦ ἐγκεφαλοῦ του, μήπως εὕρῃ κάμμιναν ἰδέαν, λωφάζουσαν, ὡς ὁ λαγῶς ὑπὸ τὴν πτέρην, ἀλλ' ὅλας φεῖ! τὰς εἶχε μετεγγίσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ μαθητοῦ του. Ἐκαμε τοῦτο γνωστὸν εἰς τὸν πάρεδρον, ὁ πάρεδρος εἰς τὸν ζευγολάτην του, ὁ ζευγολάτης εἰς τοὺς χωρικοὺς οἵτινες, ὡς οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ, διεσάλπισαν εἰς τὰ περίεξ χωρία ὅτι ὁ μαθητῆς ἔγεινε σοφώτερος τοῦ διδασκάλου.

— Καὶ τί, ὡς ἐδῶ; πρέπει νὰ μάθῃ κ' ἄλλα.

— Νὰ μάθῃ τὸν κόσμον καλὰ.

— Βέβαια· εἶνε παιδί τοῦ χωριοῦ.

Οἱ χωρικοὶ δὲν ἦσαν καθόλου εὐχαριστημένοι ἕως ἐδῶ· ἤθελον τὸν Κωστάκην πολυμαθῆ· αἱ γνώσεις τοῦ διδασκάλου του ἦσαν μικραὶ, πολὺ μικραὶ πρὸς τὴν μεγάλην πετρίαν ἣν εἶχον οἱ χωρικοὶ εἰς τὰ στήθη καὶ τὴν κεφαλὴν των καὶ ἣν προῶριστο νὰ προαγατοποιήσῃ ὁ Κωστάκης.

Ἄλλ' ὁ πατήρ, ὁ πάρεδρος, εἶχε τὴν ἀντίθετον ἰδέαν. Ἦσαν μὲν δίκαιαι αἱ ἀπαιτήσεις τῶν χωρικῶν, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἀρκετὰ ἐξώδευσε μέχρι τοῦδε διὰ τὸν Κωστάκη. Ἐπειτα δὲν ἦσαν τάχα ἀρκεταὶ αἱ ἐκδουλεύσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε μέχρι τοῦδε εἰς τὸ χωρίον; Τί ἐζητοῦν ἀπὸ αὐτὸν ὅταν τὸν ἐκάλεσαν; Πρὸ παντὸς ἄλλου ἓνα παιδί, ἓνα Μωῦσῃν νὰ φέρῃ αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ἓνα Μέγαν Ἀλέξανδρον, ἓνα Κωνσταντῖνον Παλαιολόγον... καὶ τοὺς τὸν ἔδωκε. Τώρα ἂν θέλουν αὐτοὶ νὰ κάμουν εὐρυμαθῆ τὸν πάρεδρον τῶν ἁς ἐξοδεύσουν οἱ ἴδιοι.

Εἰς τοιαύτας σκέψεις εὗρε τὸν πάρεδρον βυθισμένον ὁ Χαράλαμπος Βρυνάς, εὐτραφῆς καὶ μελαψὸς χωρικός, μὲ πλαδαρὰς παρειάς, ὄψιν ἀγρίαν, χεῖλην ἐρυθρόμαυρα ὡς στρύχνος, κινούμενα σπασμωδικῶς, ὥσπερ ἐκφέροντα βλασφημίαν κατὰ τοῦ δημιουργοῦ, μὲ ὀφθαλμοὺς ἐξηγριωμένους, ὥσπερ ἐκτοξεύοντας μῖτος κατὰ τοῦ σύμπαντος. Ὁ ἐγωισμὸς καὶ ἡ ὑπεροψία τοῦ χωρικοῦ μόνον πρὸ τοῦ παρέδρου ἐθράυνοντο. Διότι οὗτος εἶχε αὐτὸν εἰσπράκτορα τοῦ γεομόρου τῶν μπιστανίων καὶ ἐν γένει τῶν παραγόντων τοῦ χωρίου. Τὸν εἶχε δηλαδὴ ἔς τὴν κουτάλα, ὡς ἔλεγον περὶ αὐτοῦ οἱ χωρικοί, ἦτο ὁ δεύτερος μετὰ τὸν πάρεδρον εἰς τὸ χωρίον.

— Τί θὰ κάνουμε, κύρ Χαρχλάμπη, γιὰ τὸ παιδί; ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ πάρεδρος εὐθύς.

— Τί νὰ κάνουμε; τὸ παιδί πρέπει νὰ πάῃ καὶ ἄλλου, νὰ ἰδῇ ἄλλον κόσμον.

— Ναί, μὰ χρειάζονται χρήματα, εἶπε φρικτῶς εἰς τὴν λέξιν ὁ πάρεδρος, ὡς ὁ νευροπαθὴς εἰς τὸν κριγμὸν ὑέλου.

— Χρήματα ἔχει ἡ ἀφεντιά σου.

— Ἐγώ; ! δὲν ἔχω χρήματα ἐγώ! ποῦ τὰ ἡῦρα ἐγὼ τὰ χρήματα!... εἶπε τρέμων καὶ στρέφων τὰ θυλάκια τοῦ σεγουνίου τοῦ πρὸς τὰ ἔξω ὁ πάρεδρος.

Ὁ κύρ Χαράλαμπος ἔμεινεν ἀπαθὴς, παρατηρῶν τὸν πάρεδρον σαρκαστικῶς καὶ μειδιῶν μετὰ περιφρονήσεως.

— Χρήματα! ἐπανελάμβανεν οὗτος, χρήματα! ὅλοι χρήματα μοῦ γυρεύουν μὲ ἀφάνισεν αὐτὸ τὸ παιδί! ἐξώδεψα τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς μου ἔς αὐτό!

Καὶ τρέμων ἔφερε τὴν χεῖρα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, ψυχῶν τὴν κόμην ὥσπερ ἵνα βεβαιωθῇ ἂν τῷ ὄντι δὲν ἐξώδευσε καὶ αὐτὴν.

— Καὶ λοιπὸν τί νὰ γίνῃ; ἠρώτησε πάντοτε μειδιῶν ὁ χωρικός.

— Τί νὰ γίνῃ; νὰ δώσῃ τὸ χωρίο; ὁ Κωστάκης εἶπε παιδί τοῦ χωριοῦ.

Καὶ ἀνέπνευσεν ἐλευθέρως τώρα, ὥσπερ νὰ ἀπεκύλισε λίθον ὀγκώδη πιέζοντα πρότερον τὸ στῆθος του. Πλησιάζας δὲ πρὸς τὸν χωρικὸν καὶ ἀτενίζων αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς:

— Χαρχλάμπη, ὁ Κωστάκης εἶπε παιδί τοῦ χωριοῦ!... παιδί τοῦ χωριοῦ!... εἶπε βραδέως καὶ μὲ γλυκεῖαν φωνήν, ὡς ἐραστής πρὸς τὴν ἐρωμένην του ἵνα λάβῃ ἀπ' αὐτῆς τὸ πρῶτον φίλημα.

Τοῦτο ποὺ παντὸς ἄλλου πέδωσεν οὐ-

σιωδῶς ἐπὶ τῶν νεύρων τοῦ ἀξέστου χωρικοῦ. Ἐδόθη ἡ ὑπόσχεσις καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁ Κωστάκης ἐφρευγεν εἰς τὴν ξένην ὅπως σπουδάσῃ δι' ἐξόδων τοῦ χωρίου.

*

Τρία ἔτη ὁ Κωστάκης ἐσπούδαζεν εἰς τὴν ξένην, μαθητῶν, ὡς ἔλεγον οἱ χωρικοί, ὅσα οὐδέποτε ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς ἐγνώρισε μέχρι τοῦδε. Καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας εἰς τὰ χωράφια, εἰς τὰ κτήματα, εἰς τὸν δρόμον ὅπου συνηντῶντο δύο, πάντοτε περὶ τοῦ Κωστάκη ὠμίλουν. Κατὰ δὲ τὰς ἐορτάς, ὅτε ἀνεπαύοντο περίξ τοῦ φρέκτος τοῦ *Varia* ἢ ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς μεγάλης μωρέας τοῦ Κόττα, ὡς οἱ πατριάρχαι τῆς Γραφῆς ὑπὸ τὰ φοινικόδενδρα, ὠνειροπόλουν τὸ ἐνδοξὸν παρελθὸν τοῦ χωρίου τῶν καὶ τὸ ἐνδοξὸν μέλλον ὅπερ προητοιμάζετο διὰ τοῦ Κωστάκη, λησμονοῦντες τὰς πικρίας τοῦ παρόντος, ὡς ὁ ἀσθενὴς δέχεται τὰ παρὰ τοῦ ἱατροῦ φάρμακα καὶ ὑφίσταται ἀγογγύστως τὰς ἐγχειρίσεις χάριν μελλούσης εὐεξίας. Συνεζήτουν τὰ μέσκα ἄτινα πιθανὸν νὰ μεταχειρισθῇ ὁ Κωστάκης ἵνα φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του, τὸν φθόνον τῶν γειτόνων τῶν, τὰς ὀφελείας τὰς ὁποίας θὰ εἶχον καὶ ἐπιπτον εἰς ἀδιεξόδους συλλογισμούς. Ἄν δὲ παρίστατο ἐκεῖ κανεὶς χωρικός γνωρίζων ὀλίγα γράμματα — ὅσα ἔμαθε παρὰ τοῦ Ρέλια εἰς τὸ χωρίον — καὶ ἤθελε νὰ τοὺς λύσῃ τὰς ἀπορίας, πάντες μιᾷ φωνῇ ἔλεγον πρὸς αὐτόν:

— Σῶπα, μωρέ! ποῦ τὰ μαθες ἐσὺ τὰ γράμματα; μεθαῦριο νᾶρθῃ ὁ Κωστάκης...

Οὕτω ἐν ἀδιαλείπτῳ προσδοκίᾳ τῶν χωρικῶν παρήλθον τὰ τρία ἔτη καὶ ἐφθασεν ἡ ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κωστάκης θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὸ χωρίον. Ἀπὸ πρῶτας ὅλοι ἦσαν ἐπὶ ποδός αἱ γυναῖκες ἔστρωσαν τὰ καινούργεστερα ἀπλάδια, τὰ πολυποίκιλα *κιλίμια* ἀπὸ τοῦ οἰκίσκου μέχρι τῆς ὁδοῦ ὅπουθεν θὰ ἤρχετο ὁ Κωστάκης. Ἡ πτωχὴ καρδιά τῶν χωρικῶν ἐπκλεμὲν μέχρι διαρρήξεως ἐκ τῆς προσδοκίας, τὰ πρόσωπά των ἠκτινοβόλουν ὑπὸ χαρᾶς, ἔτρεχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὥσπερ νὰ ἐγαργαλίζοντο εἰς τοὺς πόδας, ἐσχηματίζον ὀμίλους, συζητοῦντες πάντοτε περὶ αὐτοῦ καὶ ἔστρεφον μετ' ἀνυπομονησίας εἰς τὴν ὁδὸν τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἐρχεται! ἐφώνησέ τις ἀπὸ τινος ὑψώματος.

— Ἐρχεται! ἐπανελάβον ὅλοι μετὰ χαρᾶς.

Καὶ ἔτρεξαν πρὸς τὸν Κωστάκην, τείνοντες τὰς χεῖρας καὶ ἐπευφημοῦντες...

*

Κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα ὁ οἰκίσκος τοῦ παρέδρου ἦτο φωταγωγημένος. Περίξ χαμηλοῦ σοφᾶ ἐπὶ χονδρῶν προσκεφαλαίων ἐκάθηντο σαυροπόδι οἱ γηραιότεροι κάτοικοι τῆς Παληοπάλεως, ἐπὶ τοῦτο προσκεκλημένοι ἵνα συντροφιάσων εἰς τὸ φαγητὸν τὸν υἱὸν τοῦ παρέδρου.

Δὲν ἠκούετο ὅμως ἐν τῷ αἰθούσῃ ἡ πο-

λυλογία, ὁ θόρυβος καὶ ὁ ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν ποτηρίων πάταγος ὁ ἐπικρατῶν πάντοτε εἰς τὰ συμπόσια τῶν χωρικῶν. Οἱ ἀγαθοὶ γέροντες, πάντοτε πρὸς τὸν Κωστάκην ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὸν παρετῆρον ἀχορτάστως, ὡς ὁ λαίμαργος ζηλευτὸν γλύκισμα, θέλοντες νὰ ἀποτυπώσωσι τὴν εἰκόνα του ἐπὶ τοῦ ἀμφιβλίστροειδοῦς τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἵνα τὸν βλέπωσι καὶ καθ' ὕπνου ἀκόμη ἐκαμάωνον τὴν μεγάλην αὐτοῦ κεφαλὴν ἣν ὑπέθετον ἐγκλείουσιν οὐ μόνον τὰς ἰδέας ἀλλὰ ὁλόκληρα τὰ βιβλία ὅσα ἐπὶ τριετίαν ἀνέγνωσε, παρηκολούθουν πᾶσαν αὐτοῦ κίνησιν, πᾶν αὐτοῦ βλέμμα ὅπερ ἐπίστευον ὅτι οὐδὲν ἄλλο παρὰ ἐμβρίθειαν ἐδείκνυν. Ἐρριπτον μυριάς εὐλογίας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κύρ Γιώργη ὅστις ἡδύοκησε νὰ τοὺς δώσῃ τοιοῦτον υἱόν, ἔθετον ἐπὶ τοῦ πινακίου τοῦ Κωστάκη τὸ καλλιτερον μεριδίον ἐκ τοῦ φαγητοῦ, θέλοντες παντοιοτρόπως νὰ τὸν εὐχαριστήσωσι καὶ ἐνίοτε τοσοῦτον παρεσύροντο, οἱ γηραιοί, ὥστε ἡτοιμάζοντο νὰ συγκρούσων καὶ τὰ ποτήρια μετ' αὐτοῦ. Ἄλλ' οὗτος διὰ τῆς σοβαρότητός του τοὺς κατεσύντριβεν. Ἀπὴντα βραδέως καὶ μετ' ἐπαύσεως εἰς τὰς ἐρωτήσεις των, τὰς ἀθώας, καὶ εἶτα στηρίζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, παρετῆρει μετὰ μεγάλης προσοχῆς τὴν μαυρισμένην ὀροφὴν τοῦ οἰκίσκου.

— Τί κυττάζει; ἐπιθύριζον μεταξὺ τῶν οἱ χωρικοί.

Καὶ ἀκολουθοῦντες τὴν διεύθυνσιν τῶν βλεμμάτων τοῦ παρετῆρου καὶ οὗτοι τὴν ὀροφὴν, χάσκοντες ἐπὶ πολὺ, ἀλλ' οὐδὲν εὐρισκόν δυνάμενον νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν των.

— Συλλογίζεται; ἐπιθύριζον.

— Τί νὰ συλλογίζεται;

— Ποιὸς ξέρει; τὴν πόλι βέβχια.

Αἰφνης ὁ Κωστάκης ἔφερε τὴν πυγμὴν μετὰ πείσματος ἐπὶ τοῦ σοφᾶ ὕψωσε πάλιν τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν ὀροφὴν, ἠγέρθη εἶτα καὶ μετέβη πρὸς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς κοιτῶν καὶ συγχρόνως ὡς ἀποθήκη τῶν ὀσπρίων τοῦ παρέδρου.

Οἱ χωρικοὶ παρηκολούθησαν διὰ τοῦ βλέμματός τὸν Κωστάκην μέχρις οὗ ἐξηφανίσθη καὶ εἶτα ἐστράφησαν πρὸς τὸν πάρεδρον.

— Τί νᾶχῃ κύρ Γιώργη τὸ παιδί; ἠρώτησαν ἀποροῦντες.

— Ποιὸς ξέρει; εἶπεν οὗτος, κινῶν ἀδιαφόρως τοὺς ὤμους.

Μετὰ μικρὸν θροῦς ἀποφυλλίζομένου βιβλίου ἀκουσθεὶς ἀπὸ τοῦ δωματίου εἴλκυσε τὴν προσοχὴν των.

— Διαβάζει, ἀκούτε; εἶπεν ὁ πάρεδρος.

Οἱ χωρικοὶ ἤνοιξαν ἐκπλήκτους ὀφθαλμούς, ἀποθαυμαζόντες τὴν τοσαύτην τοῦ Κωστάκη ἐπιμέλειαν καὶ ἤρχισαν νὰ ἀναλογίζονται ἂν οὗτος μὲ τὴν τοσαύτην πολυμαθειαν καὶ εὐφυίαν του, θὰ ἀρκεσθῇ εἰς μόνον τὴν ἐπανάκτισιν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ χωρίον τοῦ χωρῶν ἢ θὰ θελήσῃ νὰ πάρῃ καὶ ἄλλας ἀκόμη.

— Καὶ τὰ Λεχαινὰ καὶ τὸν Πύργο θὰ πάρῃ· εἶπεν ὁ εἰς.

— Καὶ τὴν θάλασσαν ἀκόμῃ! προσέθε-
σαν ἄλλος μετ' ἐπάρσεως, ὡς ἂν ἔλεγεν ὅτι
ὁ Κωστάκης θὰ περιελάμβανεν εἰς τὴν πα-
ρεδρίαν του καὶ τὰ Γαυγάμηλα μέχρι τῶν
ὄρεων τοῦ Τμώλου.

Τὰς εἰκασίας των ταύτας κατέπαυσεν ἡ
ἐκ νέου παρουσία τοῦ Κωστάκη. Ροδοκό-
κινος, καθιδρός, μὲ ἀτακτον κόμην, μὲ
τοὺς μῦς τοῦ προσώπου του συνεσπασμέ-
νους ἦλθε καὶ ἔλαβε τὴν προτέραν του
παρὰ τῷ σοφῷ θέσιν.

— Τί ἔχεις ἀφέντη; ἠρώτησεν αὐτὸν
δειλῶς ὁ γέρω Διαμαντῆς.

— Τί ἔχεις, παιδί μου; ἠρώτησε καὶ ὁ
παρεδρός.

Ὁ Κωστάκης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν πρὸς
αὐτόν, ἔφερε τὴν χεῖρα καὶ ἀπέμαξε τὸν
ἰδρωτὰ ἀπὸ τοῦ μετώπου του.

— Δὲν βλέπεις, πατέρα· οὔτε τὰ βι-
βλία τῶ χουν, οὔτε οἱ δασκάλοι μοῦ τῶπαν
ποτέ!

— Ποιό;

— Νά· δὲν μπορῶ νὰ νοιώσω πῶς ἀ-
νέθηκε τὸ βῶδι ἐκεῖ πάνω νὰ κοπρίσῃ τὸ
ξύλο...

*

Μετὰ μικρὸν οἱ χωρικοὶ ἐξήρχοντο κα-
τηρεῖς τοῦ οἰκίσκου τοῦ παρέδρου. Ὁ-
λη αὐτῶν ἡ εὐθυμία εἶχε φύγει, ἡ ττωμυ-
λία των εἶχε παύσει, τὸ πρόσωπόν των
ἦτο κάτωχρον, ὡς νεκροῦ, ἡ διάνοιά των,
σκοτισμένη.

Τῷ ὄντι ἦτο πολὺ, παρὰ πολὺ ἀτυχὲς τὸ
χωρίον των! Αὐτοὶ μετὰ τόσα αἵματα,
μετὰ τόσας θυσίας, μετὰ τόσους κόπους, ἔ-
καμαν τέλος ὅπως ὅπως ἐλευθερον αὐτό, καὶ
δὲν εὕρισκον ἀκόμῃ ἓνα ἄνθρωπον ἀξίον νὰ
γίνῃ παρэдρός του. Μόνον εἰς τὸν Κωστά-
κην ἤλπισαν, αὐτὸς ἦτο ἡ κιβωτὸς ἥτις
θὰ τοὺς ἔφερεν εἰς ἀσφαλῆ λιμένα· ὑπέφε-
ρον, ἐξόδευσαν δι' αὐτήν, θέλοντες νὰ τὴν
κάμουν ὅσον τὸ δυνατόν στερεὰν ἵνα ἀν-
τιπαλίσῃ κατὰ τοῦ βορρᾶ, κατὰ τῶν
λαϊλάπων, κατὰ τῶν τρικυμιῶν καὶ τῶν
ὕψλων αἵτινες θὰ ἐτίθεντο εἰς τὸν πλοῦν
της, ἀλλ' αὐτὴ πρὶν ἔτι ἀποπλεύσῃ, πρὶν
ἀκόμῃ καθελκυσθῇ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐφά-
νη ἀδύνατος, μὲ σεσηπυῖας σανίδας, παρα-
λελυμένα σχοινία, καταξεσχισμένα ἱστία
καὶ ἱστοὺς σκωληκοβρώτους. Ἀπελπισία,
φρικώδης ἀπελπισία!...

Οὕτως ἐσκέπτοντο οἱ γηραιοὶ, βαδίζον-
τες ὁ εἰς παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἄλλου, κύ-
πτοντες τὰς κεφαλὰς, ὥσει βαρεῖα συμ-
φορὰ νὰ ἐπέπεσε κατ' αὐτῶν. Αἰφνης ἐ-
στάθησαν ὑπὸ γηραιῶν μωρέαν καὶ παρε-
τήρησαν ἀλλήλους ἀτενῶς.

— Τὰ βλέπετε; εἶπεν ὁ Τσαγκούλας.

— Τοῦ πατέρα παιδί! τὸ μῆλο κατ' ἀπὸ
τῆς μηλιᾶς θὰ πέσῃ· προσέθηκεν ὁ Τσαγ-
κῆς.

— Ἀλήθεια· εἶπεν ὁ γέρω Διαμαντῆς,
κινῶν ἐμβριθῶς τὴν κεφαλὴν.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ

Η ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΜΟΝΣΟΡΩ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΟΥΜΑ

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

— Ὅριστε! τοὺς τέσσαρας Οὐγονότους
τῆς Γαλλίας τοὺς πῆρε ὁ διάβολος, τοὺς
κακόμοιρους!

— Ὅπως δὲ διευθύνῃ τὴν ἐποπτεῖαν
ταύτην, ἐξηκολούθησεν ὁ δούξ, προέτεινα
τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι νὰ διορίσῃ ἀρ-
χηγὸν τῆς ἀγίας Ἐνώσεως

— Ἐλαλήσατε, ἐξ ἀδελφέ μου; ἠρώτη-
σεν ὁ βασιλεὺς.

— Ναί, Μεγαλειότατε, καὶ ἄνευ περι-
φράσεων, ὡς ἐνόησεν ἡ Ὑμετέρα Μεγα-
λειότης.

Ὁ Σχικὴ ἐξέπεμψε τρομερὸν στεναγ-
μόν, ἐνῷ ὁ δούξ δ' Ἀνζιού, συνελθὼν ἐκ
τῆς ταραχῆς του, προσεμεῖδία τῷ λορραϊ-
νῷ πρίγκηπι.

— Λοιπόν, εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς
περιστοιχούντας αὐτόν, τί φρονεῖτε, κύριοι;

Ὁ Σχικὴ, χωρὶς ν' ἀποκριθῇ, ἔλαβε
τὸν πῖλον καὶ τὰ χειρόκτιά του, σύρας
δ' ἀπὸ τῆς οὐρᾶς δорὰν λέοντος μέχρι
τινὸς γωνίας τῆς αἰθούσης, κατεκλίθη ἐπ'
αὐτῆς.

— Τί κάμνετε, Σχικὴ; ἠρώτησεν ὁ βα-
σιλεὺς.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Σχικὴ, ἀ-
ξιούσιν ὅτι ἡ νύξ εἶνε καλὸς σύμβουλος.
Διατὶ δὲ λέγουσι τοῦτο; Διότι τὴν νύκτα
οἱ ἄνθρωποι κοιμῶνται. Λοιπόν, θὰ κοιμη-
θῶ καὶ αὐριον, ὅτε θὰ ἔχω τὸν νουν μου
ἥσυχον, θέλω ἀπαντήσῃ εἰς τὸν ἐξ ἀδελ-
φόν μου Γκιζην.

Ὁ δούξ ἐξηκόντισε κατὰ τοῦ Γασκό-
νου βλέμμα ὀργίλον, εἰς τὸ ὅποιον οὗτος,
ἀνοιξας τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν, ἀπήν-
τησε διὰ ρογχαλητοῦ προσομοίου βροντῇ.

— Λοιπόν, Μεγαλειότατε, ἠρώτησεν
ὁ δούξ, τί φρονεῖ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης;

— Φρονῶ, ὅτι, ὡς πάντοτε, ἔχετε δι-
καιον, ἐξ ἀδελφέ μου· συγκαλέσατε, λοιπόν,
τὰ κυριώτερα μέλη τῆς Ἐνώσεως, ἔλθετε
ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῶν καὶ θέλω ἐκλέξῃ τὸν
διὰ τὴν θήρσκειαν κατάλληλον ἄνδρα.

— Πότε; ἠρώτησεν ὁ δούξ.

— Αὐριον.

Εἰπὼν ταύτην τὴν λέξιν, διήρесе τὸ
μεῖδιμά του, τοῦ ὁποῖου, ὁ δούξ Γκιζῆς
ἔσχε τὸ πρῶτον μέρος καὶ ὁ δούξ δ' Ἀν-
ζιού τὸ δεύτερον.

Ὁ δούξ δ' Ἀνζιού ἐκινήθη ν' ἀπέλθῃ,
ἀλλὰ, μετὰ τὸ πρῶτον βῆμα, ὁ βασιλεὺς
εἶπεν αὐτῷ:

— Μείνατε, ἀδελφέ μου· θέλω νὰ σας
ὀμιλήσω.

Ὁ δούξ Γκιζῆς ἔφερεν ἐπὶ στιγμὴν τὴν
χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου του, ὡς ἵνα συγ-
κρατήσῃ πλῆθος σκέψεων, καὶ ἀπῆλθε πα-
ρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς ἀκολουθίας του.

Μετὰ μικρὸν ἠκούσθησαν αἱ κραυγαὶ
τοῦ πλήθους, χαιρετῶντος τὴν ἀπὸ τοῦ
Λούβρου ἐξοδόν του.

Ὁ Σχικὴ ἐξηκολούθησε νὰ ρέγγῃ, ἀλ-
λὰ δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν, ὅτι ἐ-
κοιμάτο.

ΛΓ'

Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης.

Ὁ βασιλεὺς ἀπέπεμψε πάντας τοὺς εὐ-
νοουμένους του.

Ὁ δούξ δ' Ἀνζιού, ὅστις, καθ' ὅλην
τὴν προηγούμενην σκηνὴν, εἶχε κατορ-
θῶσαι νὰ φανῇ ἀδιάφορος, πλὴν ὡς πρὸς
τὸν Σχικὴ καὶ τὸν δούκα Γκιζην, ἀπ-
εδέχθη ἀνεπιφυλάκτως τὴν πρόσκλησιν
τοῦ Ἑρρίκου. Δὲν εἶχεν ἀντιληφθῇ τοῦ
καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ Γασκόνου ἐξακοντι-
σθέντος ἐπ' αὐτοῦ βλέμματος τοῦ βασι-
λέως, ὅστις εἶχεν ἴδει τὸν δάκτυλόν του
ἐγγύτατα εἰς τὰ χεῖλη του.

— Ἀδελφέ μου, εἶπεν ὁ Ἑρρίκος, βη-
ματίζων ἀπὸ τῆς θύρας πρὸς τὸ παράθυ-
ρον, ἤξεύρετε, ὅτι εἰμαι εὐτυχὴς βασιλεὺς;

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ δούξ, ἡ εὐ-
δαιμονία τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος,
ἐὰν ὄντως ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης αἰσθάν-
ηται ἐαυτὴν εὐδαίμονα, δὲν εἶναι εἰμὴ
ὀφειλομένη ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἀμοιβῇ τῆς
ἀξίας της.

Ὁ Ἑρρίκος προσέβλεψε τὸν ἀδελ-
φόν του.

— Ναί, πολὺ εὐτυχὴς, εἶπε, διότι, ὁ-
σάκις δὲν συλλαμβάνω ἐγὼ τὰς μεγάλας
ιδέας, αὐταὶ ἔρχονται εἰς τοὺς περιστοι-
χούντας με. Εἶναι δὲ μεγάλη ἰδέα ἡ τοῦ
ἐξαδέλφου μου Γκιζῆ.

Ὁ δούξ προσέκλινεν εἰς ἐνδειξιν κατα-
φάσεως.

Ὁ Σχικὴ ἠνέφωξε τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλ-
μῶν του, ὡς ἐὰν μὴ ἤκουε καλῶς, ἔχων
ἀμφοτέρους τοὺς ὀφθαλμοὺς κεκλεισμένους,
ἢ ὡς ἐὰν εἶχεν ἀνάγκην νὰ ἴδῃ τὸ πρῶ-
σωπον τοῦ βασιλέως, ὅπως κάλλιον ἐννο-
ήσῃ τοὺς λόγους αὐτοῦ.

— Πραγματικῶς, ἐξηκολούθησεν ὁ Ἑρ-
ρίκος, νὰ ἐνώσω ὑπὸ τὴν αὐτὴν σημαίαν
πάντας τοὺς καθολικοὺς, νὰ μετατρέψω τὸ
βασιλεῖον εἰς ἐκκλησίαν, οὕτω δὲ νὰ ὁ-
πλίσω ὁλόκληρον τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τοῦ
Καλαὶ μέχρι τῆς Λαγγεδόκης, ἀπὸ τῆς
Βρεττανίας μέχρι τῆς Βουργουνδίας, χω-
ρὶς νὰ φαίνωμαι προτιθέμενος τὸν ἐξοπλι-
σμόν τοῦτον, ὥστε νὰ ἔχω διαρκῶς στρα-
τὸν ἑτοιμον νὰ βαδίσῃ κατὰ τῆς Ἀγγλίας,
τῆς Φλαμανδίας ἢ τῆς Ἰσπανίας, χωρὶς
αὐταὶ αἱ Δυνάμεις νὰ δύνανται νὰ θορυ-
βηθῶσιν, ἤξεύρετε, Φραγκίσκε, ὅτι εἶναι ἰ-
δέα ἐξοχος;

— Δὲν ἔχει οὕτω, Μεγαλειότατε; εἶπεν
ὁ δούξ δ' Ἀνζιού, γοητευμένος, ὅτι ὁ ἀ-
δελφός του ἀπέδεχτο πληρέστατα τὰς
γνώμας τοῦ δουκὸς Γκιζῆ, τοῦ ἰδίου ἐαυ-
τοῦ συμμάχου.

— Ναί· ὁμολογῶ δ' ὅτι ἐγκαρδίως ἐ-
πιθυμῶ ν' ἀνταμείψω γενναίως τὸν γεννή-
τορα τοῦ μεγάλου τούτου σχεδίου.

Ὁ Σχικὴ ἠνέφωξεν ἀμφοτέρους τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς, ἀντελήφθη δ' ἐπὶ τοῦ προσώ-
που τοῦ βασιλέως ἐνός τινος τῶν ἀδιορά-
των καὶ αὐτῷ μόνῳ ὁρατῶν μερδιαμάτων
του, τοῦτο δὲ τῷ ἤρκεσε.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, τοι-
αύτη ἐπινόησις δεῖται ἀμοιβῆς, θέλω δὲ